

endog ere blevne ansættede saaledes, som om der slet ikke var fremført nogen Grund. Jeg troer imidlertid, at det ikke kan være den ærede Ordførers virkelige og bestemte Mening, og dette grunder jeg paa, at han i sit videre Foredrag holdt sig til mine Udtalelser og netop fulgte den Uvedeling, som jeg havde fulgt ved Behandlingen af Fleertallets Indstillinger. Den ærede Ordfører dvælede først ved mine Udtalelser om det 1ste og det 3die Indstillingspunkt og undersøgte, hvorvidt jeg dertil kunde have fundet Foranledningen til den Udtalelse, som jeg senere fremførte med. Den ærede Ordfører udtalte i saa Henseende, at ikke engang den Opfordring, som i det sidste Stykke var stillet om at anstille en Undersøgelse ved alle de Midler, som stode til Regjeringens Raadighed, fandt Raade for Regjeringens Dine, og at heller ikke den Opfordring, som var stillet om, at Regjeringen skulde tage under nærmere Overveelse, hvilke Foranstaltninger der kunde træffes i Fremtiden for at naa det Formaal, som var tilfjættet, nemlig Selveiendommens Fremme, kunde Indenrigsministeren finde sig foranlediget til at tiltræde. Jeg skal hertil sige, at jeg igaar ikke alene holdt mig til selve Indstillingspunkterne, men ogsaa til Motiveringen af dem. Jeg udtalte, at jeg troede mig berettiget dertil, og det fastholder jeg idag. Naar der foreligger en Udvalgsbetænkning med tilhørende Vædringsforslag, kan man ikke bortse fra selve Betænkningens Indhold, og ved en motiveret Dagsorden kan man heller ikke see bort fra den hele Motivering. Jeg maatte altsaa sammenligne det første og det tredje Indstillingspunkt med de Motiver, hvormed de være ledsagede, og det var navnlig ved Motiverne, at jeg fandt Betænkkeligheder. Det er der udtalt ganske anderledes fyldigt end i Indstillingerne, hvad man har tilfjættet, og ved hvilke Midler man vil naa det. Man har der særlig nævnt, hvilke Undersøgelser man tænker sig anstillede, og jeg udtalte, at imod Undersøgelser, der gik ud paa Fæsteprotocoller, Skjode- og Pantebøger og Indberetninger fra Lehn og Stamhuse, kunde jeg ikke have Noget at indvende, men at det var imod Undersøgelser, der gik videre, der skulde gribe ind i aldeles private Forhold, der skulde gaae ud paa

at faae at vide, hvorledes Godseierne benyttede deres Fæstegods, hvorledes de fæstede det bort, hvilken Landgilde de betingede sig — Dplysning, som man ikke vil kunne søge tilveiebragte hos de private Godsetere uden ved deres Smødekommene, — det var imod saadanne Dplysninger, jeg udtalte mig, det var med Hensyn til disse Undersøgelser, at jeg udtalte, at jeg for mit Vedkommende ikke vilde være villig til at paatage mig at bringe dem tilveie. Med Hensyn til den anden Deel af Indstillingspunktet, „at tage under Overveelse, om nye Lovbestemmelser kunne træffes til at modvirke sig Utilboelighed“, er det ligeledes væsentlig paa Grund af Motiveringen, at jeg modsætter mig den. Der er nemlig i Motiveringen som en Veiledning antydet, hvilke Foranstaltninger Udvalget har tænkt sig, der kunde træffes, og disse skulde derefter gaae ud paa — og der er lagt særlig Vægt derpaa — ikke at frembringe Salg ved Vang, men derimod ved „Salgsplaner, der kunne lægges til Grund for frivillige Salg.“ Men hvorledes kunne saadanne Salgsplaner skaffes tilveie mod Godseiernes Duffe og Villie, naar de ikke blive fremtvungne ved Vang? Det er jo ogsaa en saadan Vang, der er stillet i Udsigt ved, hvad der siges om Statens Beskatningsmyndighed. Jeg kan altsaa ikke kalde det for Andet, og det bliver i Realiteten ikke Andet end et Slags Vangsalg. Den ærede Ordfører hentydede i sit Foredrag idag til, at ved Loven af 19de Februar 1861 udøvede man en Vang paa Godseieren for at faae ham til at fremme Selveiendom. Dette benægter jeg. Der er truffet to Bestemmelser i Loven af 19de Februar 1861. Den ene kan vistnok siges at indeholde en Indskrænkning i Godseierens Raadighed i Benyttelsen af hans Fæstegods, men den er truffen til Fordeel for Fæsterne for at sikkre dem en forsvaerlig og hensigtsmæssig Brugsret til Fæstestederne; det andet Middel, der er bragt i Anvendelse, er en Opmuntring for Godseieren til at sælge, en Opmuntring, som ligger i, at man har givet ham fri Dispositionsret over den kende Gaard. — Den ærede Ordfører vendte sig dernæst til det andet Punkt i Indstillingen og til de Bemærkninger, jeg i den An-